

2025-06-19

Jämställdhetsmyndigheten

info@jamstalldhetsmyndigheten.se

Diarienummer: ALLM 2025/135

Finansdepartementet

fi.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till fi.ofa.sfo@regeringskansliet.se

Diarienummer Fi2025/00348

JÄMSTÄLLDHETSMYNDIGHETENS REMISSVAR PÅ BETÄNKANDET EN EFFEKTIVARE ORGANISERING AV MINDRE MYNDIGHETER – ANALYS OCH FÖRSLAG, SOU 2025:13

Sammanfattning

Detta remissvar avgränsar sig till utredningens förslag som direkt berör Jämställdhetsmyndigheten. Vi avstyrker förslaget att göra en samlad översyn av organisationsstrukturen för vissa myndigheter med uppgifter rörande mänskliga rättigheter.

- En sammanläggning av myndigheter inom det breda området mänskliga rättigheter och myndigheter som handlägger enskilda ärenden med analysmyndigheter, riskerar att leda till sämre måluppfyllelse och försvagad styrning, genom att viktiga men disparata politikområden slås samman. Tidigare erfarenheter när verksamheter slås samman visar att det finns risker för ökade kostnader samtidigt som vinsterna avseende kvalitet och effektivitet är osäkra.
- Vi delar inte utredningens bedömning att regeringen bör överväga om även Jämställdhetsmyndigheten på grund av våra uppgifter ska ingå i en samlad översyn av myndigheter inom området mänskliga rättigheter eftersom en helt ny myndighetsstruktur riskerar att få negativa konsekvenser. Som förvaltningsmyndighet för jämställdhetspolitiken bistår vi regeringen och genomför uppdrag som är essentiella för att uppnå de jämställdhetspolitiska målen. Jämställdhetsmyndigheten har den nationella samordningen mot prostitution och människohandel för alla ändamål och som redogörs för i detta remissvar har vi en central roll i arbetet för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Från 1 januari 2026 övertar vi det nationella samordningsansvaret för hedersrelaterat våld och förtryck.
- Det är av stor betydelse för effektivitet och måluppfyllelse att myndigheter får långsiktiga och hållbara förutsättningar att bedriva och utveckla sitt arbete, annars riskerar vinsterna med översyner och eventuella sammanslagningar av myndighetsstrukturen i statsförvaltningen att utebli.

Synpunkter enligt utredningens disposition

3.8.2 Sammanslagning av myndigheter som ett sätt att öka kostnadseffektiviteten

Jämställdhetsmyndigheten avstyrker förslaget. En sammanläggning av myndigheter inom det breda området mänskliga rättigheter riskerar att leda till sämre måloppfyllelse och försvagad styrning, genom att viktiga men disparata politikområden slås samman. Det är en genomgripande förändring som skulle ta mycket resurser och tid i anspråk, trots att utredningen inte visat på några problem med hur nuvarande myndigheter fungerar. Utredningen underskattar de stora skillnader som finns mellan dessa myndigheters uppgifter, olika styrmedel och åtgärder, såsom tillsyn av lagstiftning eller bidra till praktiskt genomförande. Liksom de vitt skilda kompetenser som krävs på myndigheterna och dess olika funktioner gentemot regeringen, andra målgrupper samt internationella konventioner. Diskrimineringsombudsmannen, till exempel, processar enskilda ärenden i domstol medan vi arbetar målstyrt.

Tidigare erfarenheter visar att det finns risker för ökade kostnader samtidigt som vinsterna avseende kvalitet och effektivitet är osäkra när verksamheter slås samman¹.

6.6 En förändrad organisationsstruktur för myndigheter med uppgifter rörande mänskliga rättigheter

Jämställdhetsmyndigheten omfattas inte formellt sett av utredningens uppdrag och har därför inte analyserats närmare. Utredningen anser dock att regeringen bör överväga om även Jämställdhetsmyndigheten på grund av våra uppgifter ska ingå i en samlad översyn.

Vi delar inte den bedömningen. Jämställdhetsmyndigheten har en central roll i arbetet för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck och ansvarar för den nationella samordningen mot prostitution och människohandel för alla ändamål. Regeringen konstaterar i budgetpropositionen för 2025 att det övergripande målet om att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv ännu inte är uppnått. Att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel är högt prioriterat. En översyn och en helt ny myndighetsstruktur riskerar negativa konsekvenser för det samlade arbetet inom detta viktiga område.

Jämställdhetsmyndigheten inrättades 2018 i syfte att bidra till en strategisk, sammanhållen och hållbar styrning och ett effektivt genomförande av jämställdhetspolitiken. Vi kan konstatera att jämställdhetsperspektivet behöver fortsatt stärkas och konkretiseras i regeringens politik och myndighetsstyrning.

Vi förbereder för övertagande av nya uppgifter från verksamheten vid Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck 1 januari 2026. Vi ser det som ett kvitto på vår förmåga som nationellt samordnande myndighet och goda möjligheter att förvalta resurser.

¹ Statskontorets remissvar avseende *Ny myndighetsstruktur för finansiering av forskning och innovation* (SOU 2023:59)

Vidare föreslår en statlig utredning nyligen i sitt slutbetänkande att regeringen bör ge Jämställdhetsmyndigheten ett nationellt samordningsansvar för arbetet mot mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt utnyttjande i prostitution och människohandel². Vi välkomnar att myndighetens roll föreslås stärkas ytterligare.

Vad gäller befintlig myndighetssamverkan så har Jämställdhetsmyndigheten på eget initiativ inrättat ett strategiskt GD-råd för att stärka berörda myndigheters arbete med att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Detta, tillsammans med andra samverkansformer och nätverk, är ett led i att stärka myndigheternas arbete inom området, samordna insatser och undvika dubbelarbete. Ytterligare exempel är vårt samverkansavtal med Diskrimineringsombudsmannen i syfte att stärka och främja våra gemensamma målgruppers arbete för jämställdhet och mot diskriminering.

Jämställdhetsmyndighetens uppfattning är att en god myndighetssamverkan sker redan i dag. Vi efterfrågar dock - för ökad måluppfyllelse och effektivitet - att regeringen i större utsträckning ger myndigheter speglade uppdrag.

Utredningen konstaterar själv att erfarenhet visar att det finns återkommande utmaningar när myndigheter läggs samman. Det tar ofta längre tid än förväntat att genomföra ett förändringsarbete och att överbrygga skillnader i organisationskulturer. Detta kan leda till att samordningsvinster inte realiseras inom förväntad tid.

Jämställdhetsmyndigheten delar inte heller synen att det är effektivt eller bidrar till ökad måluppfyllelse att slå ihop eller integrera myndigheter med så skilda ansvars- och sakpolitikområden. Att olika tvärsektoriella perspektiv skulle stärkas av sammanslagningar menar vi är ett felaktigt resonemang. Tvärtom riskerar det sämre måluppfyllelse och att olika viktiga perspektiv, sakfrågor och politikområden försvagas eller osynliggörs. Genom olika politikområden, vilket också speglas i Regeringskansliet och statsrådets olika ansvarsområden samt i statsbudgetens utgiftsområden, stärks och lyfts viktiga områden och perspektiv inom det breda fältet av mänskliga rättigheter. Även inom EU:s institutioner, såsom Europaparlamentets utskott, och myndigheter organiseras jämställdhet och mänskliga rättigheter separat. Ett framgångsrikt jämställdhetsarbete kräver att beslutsfattare ständigt efterfrågar resultat och att åtgärder följs upp.

8.4 Konsekvenser för myndigheternas interna ledning och styrning samt regeringens styrning

Vissa av utredningens förslag rörande analys- och utvärderingsmyndigheterna innebär att de sammanslagna myndigheterna täcker mer än ett departements ansvarsområde. Utredningen konstaterar att det innebär högre krav på samordning inom Regeringskansliet för att myndigheterna ska kunna möta upp behoven av analyser och utvärderingar på flera departement.

Förslaget innebär stora risker för prioriteringskonflikter och att jämställdhetsperspektivet får minskat fokus i regeringens myndighetsstyrning. Det är av stor

² Slutbetänkande: *Frihet från våld, förtryck och utnyttjande – En jämställdhetspolitisk strategi mot våld och en stärkt styrning av centrala myndigheter* (SOU 2025:28).

betydelse för effektivitet och måluppfyllelse att myndigheter får långsiktiga och hållbara förutsättningar att bedriva och utveckla sitt arbete, annars riskerar vinsterna med översyner och eventuella sammanslagningar av myndighetsstrukturen i statsförvaltningen att utebli.

8.6 Andra konsekvenser enligt kommittéförordningen

Jämställdhetsmyndigheten delar inte utredningens uppfattning, att en samlad översyn av organisationsstrukturen för myndigheter med uppgifter rörande mänskliga rättigheter, skulle ge en högre uppfyllelse av det jämställdhetspolitiska målet att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Utredningen anför att en samlad översyn bidrar till att tydliggöra hur styrmedel för att nå det jämställdhetspolitiska målet hänger samman med insatser som syftar till att nå andra mål eller motverka diskriminering. Vi menar att jämställdhetsarbetet behöver ske i alla beslut, och av alla myndigheter och samhällsaktörer, i enlighet med jämställdhetsintegrering som strategi, och att det arbetet riskerar att försvagas av utredningens förslag.

För Jämställdhetsmyndigheten

Lise Tamm
Generaldirektör

Maria Skalin Alströmer
Strategisk rådgivare

I ärendets slutliga handläggning har avdelningschefen Peter Vikström och chefsjuristen Anna Tingbäck deltagit.